plokštinio koklio fragmentu. Po juo 1,7–1,75 m gylyje nuo žemės paviršiaus dalyje šurfo rastas iki 25 cm storio smėlingo juodžemio sluoksnelis be jokių datuojančių radinių. Tyrimų metu aptikti radiniai perduoti LNM.

The 2016 Field Evaluation at Trakų St. 1

In 2016, an evaluation (five 2 x 1 m test pits totalling 10 m^2 and excavated down to the planned depth of 2 m) was conducted at the site of new planned apron around the inner courtyard foundation of Juozapas Tiškevičius Palace building 3 at Trakų St. 1, Vilnius. 41 finds were discovered and catalogued. In test pits 1 and 3, fragments of former 18th-century masonry buildings were found. In test pit 2, an early 19th-century apron was discovered under this layer, followed by a 17th–18th-century layer. In test pit 5, this layer was up to 1.1 m thick. And under it, an undated sandy humus layer up to 25 cm thick was found in this test pit.

Robertas Žukovskis

Pylimo gatvė 47 / Gėlių gatvė 2

2017 m. Vilniuje, Pylimo g. 47 / Gėlių g. 2 pastato vidiniame kieme, būsimų rūsio patalpų vietoje atlikti žvalgomieji ir detalieji tyrimai. Pastatas yra senamiesčio 81 kvartale, kuris formavosi už miesto gynybinės sienos bei Rūdninkų vartų. Kvartalą riboja Gėlių, Pylimo Sodų gatvės. Čia ėjo svarbus kelias į Krokuvą per Rūdninkus. Pati Pylimo gatvė formavosi palei gynybinę sieną. Ji yra seniausia kvartalą ribojanti gatvė. XVII a. pastačius Šv. Stepono bažnyčią, atsirado ir gatvelės, vedančios į ją. Tokios buvo ir dabartinės Gėlių ir Sodų gatvės. 1245 posesijoje, kuri užėmė beveik visą kvartalą, XVII–XVIII a. stovėjo medinis dvarelis, o už jo driekėsi daržai. Per 1794 m. sukilimą daugelis medinių statinių sudegė. XIX–XX a. kvartalas apstatytas mūriniais statiniais.

Pirmiausia pastato vidiniame kieme atlikti žvalgomieji tyrimai, jų metu iškasti du 2x2 m dydžio šurfai (8 m^2 plotas) (K. Barodičienė). Fiksuotas 2,5–2,8 m storio kultūrinis sluoksnis. Nustatyta, kad viršutiniai kultūrinio sluoksnio horizontai dalinai suardyti tiesiant požemines komunikacijas. Apatiniuose kultūrinio sluoksnio horizontuose aptikta XVI–XVII a. datuojamų archeologinių radinių.

Vėliau vidiniame pastato kieme detaliai tirtas 94 m^2 plotas. Tyrimų plotą iš V, Š ir R pusių riboja mūriniai 3 aukštų pastatai. Tyrimų pradžioje iki 1,5–1,8 m gylio mechanizuotai nukastas viršutinis sujauktas tamsiai pilkos žemės, statybinių griuvenų, lauko riedulių sluoksnis. Jame aptikta pavienių XVII–XIX a. archeologinių radinių: stiklinių indų ir geležinių dirbinių fragmentų, buitinės keramikos, plokštinių ir dubeninių koklių šukių. Ploto ŠR kampe 0,56–1,2 m gylyje atkastas mūrinis žemėmis ir statybinėmis griuvenomis užverstas nuotekų šulinys ar surinktuvas (1 pav.). Netaisyklingo stačiakampio formos šulinys (5x4,3 m) mūrytas iš 25,5x12,5x7 cm dydžio plytų. Išlikusių sienų storis – 50–55 cm, aukštis – 2,05 m. Šulinio vidinė pusė ir plytų grindys padengtos tinko ir cemento sluoksniu. Virš grindų aptiktas iki 50 cm storio dumblo sluoksnis. Jame rasta stiklinių indų ir jų fragmentų, fajansinių ir žiestų molinių keramikos šukių, dubeninio koklio sienelės fragmentas. Šulinys datuojamas XX a. I puse.

Nukasus viršutinį 1,5–1,8 m storio žemių sluoksnį, siekiant sutvirtinti perkasos R sienelę, sugręžti betoniniai poliai. Giliau kasta rankiniu būdu. Iki 2,2–2,3 m gylio kastas tamsiai pilkos žemės su statybinėmis griuvenomis ir lauko

1 pav. Atkastas XX a. I pusės nuotekų šulinys ar surinktuvas iš viršaus (V). R. Žukovskio nuotr.

Fig. 1. The unearthed first half of the 20th-century sewer well or cesspit, as seen from above (from the W).

2 pav. Duobės pjūvis su XVII a. medinio šulinio fragmentu iš Š. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 2. A pit section with a fragment of the 17th-century wooden well, as seen from the N.

rieduliais sluoksnis. Po juo buvo 20–60 cm storio juodos žemės su molio gabaliukais, medžio liekanomis, smulkiomis griuvenomis ir degėsiais sluoksnis. Šiuose sluoksniuose ploto P dalyje aptikta radinių, datuojamų XVI a. II puse – XVII a. Tai buitinės keramikos, plokštinių ir indo formos koklių fragmentai. Pagrindiniai plokštinių koklių ornamentai – tinklelis su žvaigždutėmis ir gėlytėmis („treliažas“), įgaubti kvadratai ir augaliniai motyvai („vaza su gėlėmis“). Po juodos žemės sluoksniu fiksuotas 30–50 cm storio smėlio tarpsluoksnis. Po juo kastas tamsiai pilkos–juodos žemės sluoksnis, vietomis maišytas su molio gabaliukais. Sluoksnio storis 16–20 cm. Jame aptikta nedaug XVII a. radinių – buitinės keramikos fragmentų, plokštinio koklio dalis. Po šiuo sluoksniu 2,95–3,05 m gylyje (H_{abs} 120,50–120,55 m) pasiektas smėlio įžemis. Ploto ŠV kampe apie 2 m gylyje pasiektas suplautinio pilkos spalvos smėlio sluoksnis. Jame aptikta nedaug XVI(?)–XVII a. radinių – buitinės keramikos fragmentų ir puodyninio koklio dalis. Iškasus iki 3,5 m gylio, sluoksnio apačios ir įžemio pasiekti nepavyko. Kadangi buvo pasiektas projektinis 3,2 m gylis ir baigėsi Š bei V korpuso sienų pamatai, giliau kasti tapo nesaugu.

V korpuso R sienos pamato apačia pasiekta 2,1–2,85 m gylyje. Iš plytų ir lauko riedulių mūryti pamatai pastatyti virš smėlio įžemio. Ties įžemiu fiksuotas 10–20 cm storio juodos žemės sluoksnis (pirminis žemės paviršius) be archeologinių radinių. Š korpuso P sienos pamato apačia pasiekta 2,85 m gylyje.

Ploto PV kampe 3,2 m gylyje (H_{abs} 120,40 m) fiksuotas duobės kontūras. Ovalo formos duobės skersmuo 3,4 m. Darant duobės pjūvį kasta jos R pusė. Duobės užpilde – tamsiai pilka žemė, smulkios statybinės griuvenos, degėsiai, molis. Aptikta XVII a. datuojamų radinių – geležinių dirbinių ir jų fragmentų, buitinės keramikos šukių, plokštinių ir dubeninio koklio fragmentų. Duobės centre, 3,95 m gylyje (H_{abs} 119,70 m) nuo dabartinio kiemo paviršiaus aptiktos medinio šulinio liekanos. Šulinys suręs-

0 10 cm

3 pav. Šulinyje rastas geležinis pentinis plačiaašmenis kirvis. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 3. The iron broad axe found in the well.

tas iš 2–3 cm storio, 12–15 cm pločio lentų. Atkasta šulinio PR kampo dalis (Š–P kryptimi 1,6 m ilgio, R–V kryptimi 90 cm ilgio). Atkasto fragmento aukštis giliausioje vietoje – 80 cm (2 pav.). Visas šulinio dydis nenustatytas, jo apačia nepasiekta. Giliausioje vietoje pasiektas 5 m gylis (H_{abs} 118,63 m) nuo dabartinio kiemo paviršiaus. Kadangi V korpuso sienos pamato apačia atkasta vos 2,1 m gylyje ir nesant galimybei plėstis, kasti toliau tapo nesaugu. Šulinio užpilde kasta pilka smėlėta žemė su pavienėmis plytų duženomis. Aptiktas geležinis pentinis plačiaašmenis kirvis (3 pav.). Šulinys datuojamas XVII a.

Pylimo St. 47 / Gėlių St. 2

In 2017, 102 m^2 were excavated during an evaluation and excavation at Pylimo St. 47 / Gėlių St. 2, Vilnius. A first half of the 20th-century masonry sewer well was found in the NE corner of the area (Fig.1), a 2.9–3 m thick cultural layer in the rest of the area. The lower cultural layer horizons (0.6–1.3 m thick) date to the second half of the 16th–17th centuries. A pit's contours were discovered in the S part of the area. The remains of a 17th-century wooden well were found at a depth of 3.95–5 m in the pit (Fig. 2). An iron broad axe was discovered in the well's fill (Fig. 3). The majority of the inner courtyard was completely excavated.

Atas Žvirblys

Arklių gatvė 10

2017 m. rugpjūtį–rugsėjį Vilniaus senamiesčio (UK 16073) teritorijoje, namo Arklių g. 10 kieme tęsti 2016 m. pradėti (*ATL 2016 metais*, 2017, p. 422–425) archeologiniai tyrimai. 2017 m. atlikti detalieji tyrimai ir žvalgymai. Detaliųjų tyrimų metu ištirtas 5,1 m^2 dydžio plotas (2x2 m dydžio šurfas su 1,1x1 m dydžio išpjova). Baigus tyrimus žvalgytas apie 92 m^2 plotas – rekonstruojamų ir naujai tiesiamų inžinerinių tinklų vietose kastos tranšėjos.

2017 m. ***šurfas 3*** (tirtų vietų numeracija tęstinė nuo 2016 m.) tirtas iki 2,7 m gylio nuo esamo žemės paviršiaus. Būtent tokio storio kultūrinis sluoksnis ir tirtas šiame šurfe. Tyrimų metu pasiekus 1,1 m gylį nuo esamo žemės paviršiaus, ties P ir V sienelėmis palikti iki 50 cm storio laiptai, nes artimiausioje šurfo aplinkoje buvo žvalgytos tranšėjos, o jų sienelės darbų metu ne kartą griuvo. Iki 90 cm gylio tirtas 7 horizontų sluoksnis, kuris formavosi XIX–XXI a. pradžioje. 0,9–1,3 m gylyje tyrinėtas 30–50 cm storio tamsiai pilkos žemės sluoksnis su pavienėmis rausvomis griuvenomis. Dalyje šurfo sluoksnis išsiskiria į 4 skirtingus horizontus. Šiame gylyje surinkta keletas neglazūruotos, taip pat žaliai glazūruotos buitinės keramikos fragmentų, olandiško tipo čerpės gabaliukas ir įvairiaspalvėmis glazūromis dengtos, augaliniu ornamentu puoštos lėkštės pakraštėlis. Tirtas sluoksnis pagal radinius datuojamas XVII a. II puse – XVIII a.

Giliau visame šurfe 1,15–1,65 m gylyje fiksuotas vidutiniškai 20–30 cm storio juodos žemės su šaknimis sluoksnis. Jį tyrinėjant rasta smulkių buitinės keramikos fragmentų, plokštinių ir lovinių čerpių dalių. Informatyvesniems radiniams reikia priskirti XVI a. pabaigos –